

‘Ik kan zeer onaange- naam zijn’

TEKST FRANK WAALS
FOTOGRAFIE ANP

Aan het beroep van John van den Heuvel (54) kleven zowel voor- als nadelen. Complimentjes neemt hij graag in ontvangst, bedreigingen neemt hij bloedserieus. ‘De echt ernstige bedreigingen zijn in mijn geval niet meer op twee handen te tellen. Maar alle mensen die ik de afgelopen 27 jaar boos heb gemaakt, zullen echt niet minder boos zijn als ik morgen ineens de handdoek in de ring gooi.’

D

Dag John, je bent wat laat. Ongelukje gehad onderweg?

'Ik ben over een spijker gereden en heb zodoende een half lekke band. En dan rij ik ook nog eens in een leenauto, aangezien mijn eigen wagen voor reparatie in de garage staat. Vorige week reed ik het parkeerterrein van *De Telegraaf* op, net toen een meisje met haar auto achteruit een parkeervak uitkwam. Ik heb nogal een stevige, zware bak, dus haar wagen was meteen total loss. Die van mij zat ook redelijk in de kreukels, maar daar komt deze lekke band nu dus bovenop. Ik hoop dat ze snel klaar zijn met het herstel.'

Dat zal dan nog je minst grote zorg zijn, want qua bedreigingen en intimidatie heb je een pittig jaar achter de rug.

'Het was vrij heftig, inderdaad. Dat soort fenomenen trekt ook wel een zware wissel op je, ook bij het thuisfront. Ik zit niet op Instagram en Twitter, dus wat daar allemaal over mij wordt geschreven gaat aan mijn gezichtsveld voorbij, maar de politie monitort dat wel en waarschuwt me ook van tijd tot tijd wanneer iets echt serieuze vormen aanneemt. Dan kan het weleens voor-

komen dat ik het advies krijg me op sommige plekken in Nederland voorlopig niet te laten zien en om scherp en alert te zijn. De echt ernstige bedreigingen waar serieus actie op wordt ondernomen zijn in mijn geval niet meer op twee handen te tellen. Ik haal er mijn schouders maar over op, maar denk er tegelijkertijd ook niet te lichtzinnig over. Bedreigingen moet je nooit onderschatten, maar om die reden een punt achter mijn carrière zetten? Dat doe ik ook weer niet. Ik kan wel stoppen, maar alle mensen die ik de afgelopen 27 jaar boos heb gemaakt zullen echt niet minder boos zijn als ik morgen ineens de handdoek in de ring gooi. Dat kan dus nooit de oplossing zijn.'

Maar nieuwe vijanden maken is natuurlijk weer het andere uiterste.

'Criminelen zullen altijd boos blijven om publicaties die ze liever niet hadden gezien, maar uiteindelijk hebben ze dat altijd zelf in de hand door gewoon op het rechte pad te blijven. Dan valt er voor mij ook niets over ze te schrijven. Collega Peter R. de Vries is daar ook ervaren in. Met hem was ik overigens enige tijd gebrouilleerd, omdat we beiden een behoorlijk ego hebben... Dat botste weleens met elkaar. We hebben het uiteindelijk toch bijgelegd onder het mom: we hebben gezamenlijk al zoveel vijanden, laten we elkaar dan ook niet nog eens naar het leven gaan staan. Dat kinderachtige gedoe hebben we dus snel begraven en nu wisselen we weer regelmatig informatie met elkaar uit op het gebied van dreigementen, uit welke hoek ze komen en welke maatregelen je ertegen kunt nemen.'

Een verrassende maatregel op een dreigbrief van de voorzitter van de Haarlemse afdeling van de Hells Angels: je publiceerde hem integraal in de krant...

'Na het sluiten van het clubhuis van die motorclub moest de locoburgemeester van Emmen onderduiken en kreeg ik een brief waarin de voorzitter schreef hoe graag hij de overlijdensadvertenties in onze krant altijd leest en om te zeggen dat ik "zijn aandacht" heb. Net niet genoeg om aangifte te doen van intimidatie, maar dat het geen fanmail was, lijkt me duidelijk. Toch zette ik hem de dag erna in de krant, omdat ik niet wil zwichten voor dit soort methodes. In kleine gemeentes waar wethouders tegelijkertijd werken en wonen, hebben dat soort nare speldenprikjes vaak wel effect. Niet dat het direct invloed heeft op het te voeren beleid, maar zo'n ambtenaar zal een controle bij een hennepkwekerij of die ene tip aan de politie uit angst toch eerder laten schieten dan zonder zo'n briefje. Dat soort acties kunnen heel ondermijnd werken, maar daar laat ik me niet door intimideren.'

Hebben je vrouw of drie zoons je wel eens tegengehouden om iets te doen?

'Discussies gaan vooral over het feit dat ik mijn werk eens moet laten rusten. Maar dan denk ik altijd maar: tja, je eet er ook van. Ik doe dit werk al heel erg lang, maar pas 2 maanden geleden vond bij ons thuis de eerste discussie plaats over het wel of niet afreizen naar het buitenland, in dit geval Irak. Een van mijn zoons ging dit keer ook mee en toen kwam er toch wel wat gesputter van mijn vrouw. "Nu ga je echt de risico's opzoeken," zei ze bezorgd. Die zorgen waren echter gestoeld op de beeldvorming over een land als Irak. Wanneer ik naar de Dominicaanse Republiek ga, dan wensen mensen me al snel veel plezier op dat gezellige vakantie-eiland, maar in Santo Domingo is het misschien nog wel een grotere warzone dan in Mosul. Ik heb haar uitgelegd welke stappen we vooraf hadden ondernomen ten aanzien van onze veiligheid, en daarop stemde ze toch in. De drie grootste gevaren in het buitenland zijn eigenlijk het verkeer (waar soms alle structuur ontbreekt), het risico op een overval (want als westerse cameraploeg ben je een soort wandelende pinautomaat) en ten slotte de kans op ontvoering.'

Derk Bolt is dat laatste overkomen in Colombia. Kun je je voorstellen dat hij, ondanks zijn nare ervaringen, zo snel mogelijk weer terug wil?

'Derk laat zich niet bang maken, want op het moment dat angst je wel overvalt, verander je in een chirurg die met trillende vingers gaat opereren. Hij heeft de domme pech gehad eruit te zijn geplukt, maar zoiets had mij ook kunnen overkomen. Ondanks alle voorbereiding die je steekt om zo'n situatie uit de weg te gaan.'

Hoe ben je voorbereid op de dag dat zoiets gebeurt?

'Zowel RTL als *De Telegraaf* weten wat ze moeten doen als ik ineens een paar dagen niet meer bereikbaar ben. Ik heb het zelf meegemaakt toen mijn televisiecrew in Mexico werd gearresteerd omdat ze juist dachten dat wij ontvoerders waren. Gelukkig mocht ik nog één kort telefoontje plegen naar Nederland en daarop zijn alle protocollen direct in werking getreden om ons zo snel mogelijk weer terug te krijgen. Gelukkig is dat gelukt, want in een land als Mexico kun je zonder enige vorm van proces zomaar 2 jaar worden vastgehouden. Toen ik de cellengangen inkeek, dacht ik in een film te zijn beland. Daar wil je echt niet zitten.'

Loop je altijd met een extra paar ogen in je achterhoofd rond?

'Meer dan de gemiddelde Nederlander. Dat zit ook wel in mijn aard, onder andere doordat ik

daarin al vroeg werd getraind toen ik op mijn 19de bij de politie kwam. Waarom staat er om 4 uur 's nachts een ladder uitgekapt tegen een huis aan? Een normaal mens zou daar tien keer aan voorbij rijden, maar ik ga me dan toch dingen afvragen.'

Je hebt ingestemd met dit gesprek, maar je spreekt regelmatig mensen die niet op een interview zitten te wachten. Wat doet dat met jouw vraagstelling?

'In die zin komt het werk van misdaadjournalist voor een groot deel overeen met dat van rechercheur. Je wil dingen van mensen horen die ze eigenlijk niet willen vertellen. Een vraaggesprek met een criminele informant mag daarom best hard worden gevoerd, en zelfs lijken op een politieverhoor als het nodig is. Het hoeven geen zachttaardige, gezellige gesprekjes te zijn. Ik focus me daarbij op dat wat ik wil weten en stel me daarbij niet op als een soort pastoor die criminelen probeert te overtuigen te stoppen met hun drugshandel of om geen mensen meer te vermoorden. Ik geef geen waardeoordeel, maar zeg wel: je moet niet gaan zitten jammeren als het straks fout gaat. Jij kiest voor dit leven en neemt risico's omdat je veel geld wilt verdienen of macht wilt vergaren, ga dan niet janken als het plotseling de andere kant op slaat.'

Maar je krijgt dan vaak wel de schuld.

'Hoe kun je altijd buiten de lijntjes kleuren, tien succesvolle overvallen plegen, maar de elfde keer tegen de lamp lopen en dan mij of de rechtsstaat vervolgens de schuld geven? De hoofdrolspelers in het Passageproces hadden daar een handje van. Echt onbegrijpelijk.'

Zijn er tussen krant en tv afspraken gemaakt wie het harde nieuws als eerst krijgt?

'In mijn geval zijn daar zeer strikte afspraken over. De krant gaat altijd voor. Voor *Vermoord in het Buitenland* wist ik de moordenaar van de Nederlander Robin Mons op de Filipijnen op te sporen, maar de uitzending daarover is pas in september. Ik realiseer me dan heus wel dat ik zoiets niet tot dan onder de pet kan houden, dus dan maak ik er een pagina over voor *De Telegraaf*. In de praktijk kijken mensen uiteindelijk ook wel naar de tv-uitzending om met eigen ogen te zien hoe die aanhouding in z'n werk is gegaan. *RTL Boulevard* heeft echter ook een eigen misdaadredactie, dus als zij ergens achterkomen, dan hebben we het er daar >

NIEUWE REVU ONTMOET JOHN VAN DEN HEUVEL

Waar? Op de redactie van *De Telegraaf*. Wanneer? Donderdag 20 juli 2017, vlak voordat hij met zijn gezin een maand op vakantie gaat. Verder nog wat? John heeft een drukke dag. Na het interview moet hij zojuist inkomend nieuws over een ondercoveractie van de politie onderzoeken.

'De grootste gevaren bij filmen in het buitenland zijn het verkeer, en de kans op een ontvoering of overval. Als westerse cameraploeg ben je een wandelende pinautomaat'

'Ik wil dingen van mensen horen die ze eigenlijk niet willen vertellen. Een vraaggesprek met een criminele informant mag daarom best hard worden gevoerd'

als eerste over. De afspraken die ik met de krant heb gemaakt gaan puur over mijn eigen nieuwsgaring.'

De eerste beelden van die aanhouding verbaasden velen. Het arrestatieteam liep er rond in korte broek en T-shirt.

'En tegelijkertijd droegen ze allemaal een automatisch geweer met zich mee. Totaal onwerkelijk als je kijkt naar hoe wij dat hier doen. Toen ik de gegevens van Rikky B., Robins moordenaar, overdroeg aan de plaatselijke politiechef vroeg hij me letterlijk: "Hoe wil je hem hebben? Dood of levend?" Alsof ik met een stelletje cowboys van doen had. Als Rikky één keer met z'n ogen zou hebben geknipperd dan hadden ze, vertegenwoordigers van de overheid dus, hem doorzeefd. Daar ben ik van overtuigd. Of wat te denken van een eerder bezoek aan de Filipijnen

waar ik de moord op twee Nederlandse broers in de porno-industrie onderzocht. De politiechef zat met een grote grijns op zijn gezicht en breeduit lachend te vertellen hoe hij beide heren bij een inval een kogel door hun hoofd had gejaagd. En dan zeuren wij in Nederland over agenten die in sommige situaties emotioneel kunnen worden. Dat is dan weer het andere uiterste. Bang voor mijn eigen veiligheid ben ik nooit geweest. Inmiddels heb ik wereldwijd een stevig netwerk van zogenoemde lokale fixers opgebouwd. Zij doen vooronderzoek en leggen de juiste contacten. Ga ik op eigen houtje de onderste steen boven proberen te krijgen, dan zou ik mezelf en mijn team in groot gevaar kunnen brengen. Dat doe ik dus niet.'

Heeft het je verrast dat televisie je zo goed ligt?

'Behoorlijk, en inmiddels ben ik wel zover dat ik geen keuze meer kan maken tussen geschreven journalistiek en werken voor televisie. Zet een pistool op mijn hoofd en dwing me dat wel te doen en ik kan je nog geen antwoord geven. Een soort Russisch roulette. Bij de krant werk ik heel individueel. Ik selecteer zelf mijn onderwerpen, doe mijn eigen vooronderzoek en stap met mijn laptop en fototoestel in het vliegtuig om ergens iemand te interviewen. Doe ik hetzelfde voor mijn programma's, dan werk in juist met een heel groot team van cameraploegen en productie medewerkers tot aan editors. Ik ben blij dat De Telegraaf me die kans ooit geboden heeft, waardoor ik me sinds 2001 bij Boulevard en sinds 2005 in mijn eigen programma's verder heb kunnen ontwikkelen. Leeftijdsgenoten zijn die inhaalslag nu pas aan het maken, terwijl er in mijn begintijd nog de neus werd opgehaald voor een roddelprogramma als Boulevard. Dat is inmiddels wel voorbij. Natuurlijk, ik zit soms nog steeds achter het nieuwe minirokje van Rihanna en de nieuwe club van Yolande, maar als het over crime gaat, doen we dat wel echt serieus. In de krant is dat niet anders. Daar wisselen sport, entertainment en misdaad elkaar ook af.'

Word je vaak vergeleken met collega's?

'Daar ontkom je niet aan, maar soms is het ook wel appels met peren vergelijken. Peter R. De Vries is een autoriteit in dit vakgebied, maar heeft een totaal ander karakter dan ik. En Alberto Stegeman lijkt dan wel meer voor effect te gaan in een confrontatie, maar dat vetter aanzetten van items plakt dan ook wel weer heel erg aan SBS. Ik kijk met bewondering naar collega's en probeer zelf zoveel mogelijk af te blijven van het spelen van een rol, zoals zoveel mensen in de televisiewereld al doen. Ik zou dat trouwens ook doodvermoeiend vinden.'

Ben je dan wel voortdurend de kalme man die we op tv zien?

'Eigenlijk ook niet, nee. Praat maar eens met mijn team, zij zien me regelmatig behoorlijk uit mijn slof schieten. Als je niet de scherpte of gedrevenheid laat zien die ik, vind ik, nog steeds heb, dan kan ik zeer onaangenaam zijn om mee te werken. Uit je plaat gaan is voor mij niet nieuw, al werkt het natuurlijk nooit. Boos worden, je stem verheffen, het is een vorm van onmacht. Ik doe het ook alleen bij de mensen die dicht bij me staan en na afloop ben ik snel met het aanbieden van mijn excuses. Soms staat er echter zoveel op het spel, en als niet alle neuzen dezelfde kant op staan, dan kan het in gevaarlijke situaties weleens misgaan. Dat kan al gebeuren wanneer er een auto verkeerd geparkeerd staat en we maar 1,5 minuut hebben om een ontvoerd kind aan te spreken en mee te nemen. Je moet het hoofd daarbij koel zien te houden.'

Wanneer was het in je carrière echt kielekiele?

'De meest penibele situatie die ik heb meegemaakt was in discotheek Escape in het Turkse Alanya, waar Saban B. de eigenaar van was. Deze vrouwenhandelaar was gevlucht uit Nederland maar collega Bert Huisjes en ik wisten hem in Turkije op te sporen. Achteraf ontzettend naïef zijn we simpelweg die club ingestapt en stelden ons voor als journalisten met de vraag of hij een interview wilde geven. In no time kwamen er steeds meer mensen om ons heen staan, de sfeer werd dreigend en er werd in het Turks gegild. Onze tolk werd steeds zenuwachtiger, wat ons nog angstiger maakte. We zijn uiteindelijk weggekomen door te suggereren dat we best voor het interview wilden betalen en daar een budget van 50.000 euro voor hadden. Het geld moest alleen even worden opgehaald in ons hotel. Plotseiling sloeg de sfeer om en viel er wel te praten. Je begrijpt dat we na ons vertrek niet meer zijn teruggekeerd.'

Wat nog steeds niet is afgewikkeld is de zaak Suriname. Je mag sinds je daar begin 2016 opnames voor Ontvoerd maakte het land niet meer in.

'En vast en zeker ook door publicaties over Desi Bouterse in het verleden, hoor. Ik schrijf al sinds de jaren 90 over hem, en als je dan het land niet meer in mag, is dat erg vervelend. Ook omdat er een aantal vrienden woont die ik daardoor niet meer kan zien. We hebben al een aantal keren lokale advocaten ingeschakeld om te kijken hoe we deze maatregel ongedaan kunnen maken, maar er is niemand bereid om die zaak op zich te nemen. Mijn vrienden en ook de lokale media daar houden de kaken stijf op elkaar, want vrije

pers zoals wij dat gewend zijn, kennen ze er niet. Suriname is onder het huidige regime eigenlijk geen rechtsstaat. En anders is het er een met wel heel bijzondere kenmerken. Maar misschien keert het zich op een dag ten goede. Het land is momenteel een puinhoop en Bouterse ligt behoorlijk onder vuur.'

Zijn mensen weleens verbaasd om te horen dat je half Marokkaans bent?

'Ja hoor. Dat komt natuurlijk ook omdat ik een Nederlandse moeder heb en de achternaam van mijn stiefvader draag. Met mijn echte vader heb ik geen contact. Bij mezelf merk ik het typische Marokkaanse temperament, en als ik in dat land ben, denkt iedereen gek genoeg juist wel dat ik daar vandaan kom. Verder ben ik katholiek opgevoed en ben dus geen aanhanger van de islam. Ik heb veel Hollandse waarden in me.'

Hoe kijk je naar de problemen met jongeren met een Marokkaanse achtergrond?

'Ik ben op dat vlak misschien wat genuanceerder dan de meeste mensen. Maar ook ik erger me kapot aan Marokkaanse crimineeltjes of andere allochtonen die van onze maatschappij profiteren zonder daar iets voor terug te doen. De Marokkaanse gemeenschap is niet bepaald het schoolvoorbeeld van goede integratie, al bestaan er onder hen natuurlijk ook genoeg succesvolle individuen. Het groepje dat het voor de rest verpest, mag wat mij betreft veel harder worden aangepakt dan nu het geval is.'

Zou jezelf ook in staat zijn een levensdelict te plegen als iemand jouw familie iets aandoet?

'Zonder meer. Ter verdediging van mijn familie ben ik daar zeker toe in staat. Zelfs wanneer ik weet wat de gevolgen daarvan zijn, namelijk een gevangenisstraf. Ik denk dat het ook iets menselijks is. Ik schrijf als journalist veel over misdaden van anderen, maar wanneer iemand aan je eigen vlees en bloed komt, boort dat toch emoties aan die je dan wellicht niet onder controle hebt. Dan komt er een soort oerkracht in je los, die emotie boven ratio plaatst.'

De telefoon gaat...

'Hallo? Ah, de garage. Goedemiddag. Mijn auto is klaar? Dat is heel goed nieuws. Tot hoe laat zijn jullie open want dan kom ik m'n leenauto voor sluitingstijd nog even omruilen.' ✕